

**Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat
Alpolgármestere**

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére
a 2016. évi kerületi gyermekjóléti feladatokról szóló átfogó értékelésről**

I. Tartalmi összefoglaló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést készít, melyet megküld a Budapest Főváros Kormányhivatala részére.

Az értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete tartalmazza.

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma, a kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - b) egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - c) a gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - a) gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - b) gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele és az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, droprevenció stb.).

A kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai az éves gyermekvédelmi tanácskozást 2017. február 28-án megtartották. Az elmúlt év szakmai értékelése után megfogalmazásra kerültek a jövőbeni feladatok, elképzelések.

II. Hatásvizsgálat

Az átfogó értékelés elkészítése az Önkormányzat jogszabályban meghatározott feladata.

Az értékelés adatokkal szolgál az Önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról, amelyek – az értékelésben megfogalmazott javaslatokkal együtt – felhasználhatók a szolgáltatások fejlesztése érdekében.

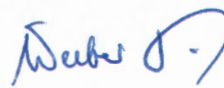
III. A végrehajtás feltételei

Az értékelést meg kell küldeni a Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály részére.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2017. május „19.”

Weeber Tibor

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián
jegyző

1. melléklet az előterjesztéshez

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének

.../2017. (V. 25.) határozata

a 2016. évi kerületi gyermekjóléti feladatok átfogó értékeléséről

1. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a 2016. évi kerületi gyermekjóléti feladatok átfogó értékelését elfogadja.

2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy az értékelést terjessze fel a Budapest Főváros Kormányhivatala részére.

Határidő: azonnal

Feladatkörében érintett: a Humánszolgálati Főosztály vezetője

2. melléklet az előterjesztéshez

BUDAPEST FŐVÁROS X. KERÜLET KŐBÁNYAI ÖNKORMÁNYZAT

Átfogó értékelés
az önkormányzat gyermekjóléti
feladatainak ellátásáról

2016

„A gyermekkor évei azok az esztendők, amikor a szív a legérzékenyebb, leghajlékonyabb. Amit oda elültetnek, azt aligha lehet valaha is onnan kipusztítani.”

(J. F. Oberlin)

A gyermekek védelmének rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) rendelkezései határozzák meg. A törvény és végrehajtási rendeletei; illetve a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat helyi rendeletei értelmében a gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a hatósági intézkedések biztosítják.

A Gyvt. célja, hogy megállapítsa azon alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok a gyermekek védelmét meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítse. Segítséget nyújtson a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A jogszabályban meghatározott intézkedések egymásra épülnek, a szakemberek együttműködése, egymás kompetencia határainak ismerete és betartása által biztosíthatóak a törvényben meghatározott gyermeki jogok, segítséget nyújtva a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeknek esélyeinek javítására, prevenciós intézkedéseket téve a veszélyeztetettség megelőzésére.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ (a továbbiakban: Bárka), a Humánszolgáltatói Főosztály, a Budapest Főváros Kormányhivatala X. Kerületi Hivatala (a továbbiakban: Gyámhivatal), az oktatási és egészségügyi intézmények munkatársai, illetve a kőbányai gyermekvédelem területén tevékenykedő valamennyi szakember szem előtt tartja azt a törvényi alapelvet, miszerint elsődleges feladat a gyermek érdekeinek és jogainak figyelembe vétele, családban történő nevelkedésének biztosítása.

I. A kerület demográfiai mutatói

Kőbánya lakossága a népesség-nyilvántartás szerint 2016. december 31-én 75 954 fő volt.

A népesség-nyilvántartás szerint az elmúlt években a lakosságszám a következők szerint alakult:

Korosztály	2010. év	2011. év	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
0-3 év	2140 fő	2855 fő	2139 fő	2885	2033	2051	2043
3-6 év	2058 fő	2030 fő	2149 fő	1801	2053	2039	1943
6-14 év	4670 fő	4697 fő	4774 fő	4919	5053	5225	5157
14-18 év	2727 fő	2731 fő	2643 fő	2986	2333	2316	2310
18-65 év	50498 fő	50216 fő	50979 fő	52915	50388	51593	50832
65 év felett	11790 fő	11 975 fő	12906 fő	11225	13537	13506	13669
Összesen	73883 fő	74504 fő	75590 fő	76 731	75397	76 730	75 954

Az utóbbi évek adatait áttekintve az állandó lakosság számát vizsgálva stagnálás jellemzi a kerületet. Jelentős számú, közel 9000 főre tehető azoknak a száma, akiknek tartózkodási címe van a kerületben. A gyermekkorú lakosság adatait megvizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a 3-6 éves korosztály száma tovább csökkent. A csökkenését az intézményi ellátásban is érzékeljük, a korábbi évek gyakorlatától eltérően nincs férőhelyhiány az óvodai ellátásban.

A gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek nem csak a lakóhellyel vagy bejelentett lakcímmel rendelkező családoknak nyújtanak segítséget, hanem a kerületben életvitelszerűen tartózkodókkal szemben is ellátási kötelezettségük van. Általánosságban elmondható, hogy a demográfiai mutatók szerint a lakosság szám csökken, a gyermekvédelemben dolgozók feladatai, esetszámai emelkednek.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

A gyermekek után igényelhető szociálpolitikai juttatások a Gyvt., és a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: R.) jogosultsági feltételei szerint kerültek meghatározásra az elmúlt évben.

1. A családban nevelkedő gyermekekre tekintettel adott települési támogatás

Az R. alapján települési támogatás állapítható meg annak a családnak, amely rendkívüli élethelyzetbe került, vagy létfenntartási gondokkal küzd, és a háztartásában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a 71 250 Ft-ot.

2016. márciusában a Képviselő-testület módosította a rendelet egyes rendelkezéseit, több ellátás esetében a jövedelemkorlátot, míg néhány ellátás esetében az ellátások összegét is megemelte az Önkormányzat.

A települési támogatás összege 2016. március 1-jétől emelkedett, az alábbiak szerint alakult az elmúlt évben

- a) egy vagy két gyermek esetén 10 000 Ft,
- b) három gyermek esetén 12 000 Ft,
- c) négy vagy több gyermek esetén 14 000 Ft volt.

A gyermekes családok részére nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma (alkalom)	Felhasznált összeg
2015. év	801 fő	1187	12 384 000 Ft
2016. év	813 fő	1372	19 208 000 Ft

Helyi rendeletünk alapján évente öt alkalommal lehet igényelni települési támogatást, ebből kettő alkalommal pénzben, háromszor pedig természetbeni juttatásként (erdei iskola, iskolai tábor támogatása, szolgáltatóhoz történő utalás, tűzifa biztosítása).

A jövedelemhatár és a támogatások összegének az emelkedésével a támogatási esetek száma és a felhasznált összeg is emelkedett.

A családok részére az erdei iskola vagy iskolai tábor költsége sokszor nagyon megterhelő, jellemző, hogy ehhez kérik az önkormányzat segítségét a települési támogatás keretében.

A gyermekes családok részére erdei iskola vagy iskolai tábor költségeihez nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg
2015. év	173 fő	3 383 700 Ft
2016. év	160 fő	3 647 990 Ft

A gyermekes családok részére az önkormányzati segély és 2015. márciustól a települési támogatás iránt benyújtott kérelemre hozott határozatok számának alakulását mutatja az alábbi táblázat.

	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
Megállapító határozatok száma	2957	2419	1885	1667	1532
Elutasító határozatok száma	16	27	36	7	17

Az elutasítások oka egyrészt az volt, hogy a havi egy főre jutó jövedelem az előírt értékhatárt meghaladta, másrészt, hogy a pénzbeli támogatás lehetőségét már kimerítette a család ennek ellenére arra nyújtotta be a kérelmét.

2. Születési támogatás

Az Önkormányzat 2014-től új ellátási formaként születési támogatás elnevezéssel anyagi hozzájárulást biztosít a gyermekek születéséhez, ezáltal is ösztönözve a gyermekvállalást.

Születési támogatásra az a gyermek jogosult, aki a Budapest Főváros X. kerület közigazgatási területén lakóhellyel rendelkezik, és akinek a családi pótlékra jogosult szülője, törvényes képviselője a gyermek születésekor és a kérelem benyújtásakor is Budapest Főváros X. kerület közigazgatási területén lakóhellyel rendelkezik, továbbá életvitelszerűen itt tartózkodik, valamint akinek részére Start-számlát nyitottak.

A születési támogatás összege 10 000 forint, amelyet az Önkormányzat a gyermek részére megnyitott Start-számlára utal át.

	Születési támogatásban részesültek száma
2014. év	46 fő
2015. év	74 fő
2016. év	62 fő

3. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- a) gyermekétkeztetés normatív kedvezményére,
- b) természetbeni támogatásra (éves szinten két alkalommal 5800 Ft/gyermek összegben),
- c) a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények igénybevételére (pl. ingyenes tankönyv).

2016. december 31-én rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma életkor szerint:

	Gyermekek száma (fő)
0-6 év	306
7-14 év	809
15-18 év	293
19- felett	74
Összesen:	1482

Az elmúlt években folyamatosan csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma.

	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesült családok száma
2012. év	1524
2013. év	1486
2014. év	1343

2015. év	996
2016. év	724

A csökkenés oka egyrészt az, hogy évek óta nem változott a Gyvt.-ben a jogosultságot meghatározó jövedelmi értékhatár, a rendkívüli alacsony 37 050 Ft-os jövedelem alá egyre kevesebb család fér. A csökkenés másik oka az, hogy a törvényi változás miatt a bölcsődében és az óvodában nyilatkozat alapján a gyermek kapja ingyenesen az étkezést, az iskolákban pedig felmenő rendszerben egyre többen részesülnek az ingyenes tankönyvtámogatásban.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
Megállapító határozatok száma	1492	1434	1824	1493
Elutasító határozatok száma	38	46	40	51

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában, illetve ha a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra készétel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában (2016. évben 5 800 Ft/gyermek/alkalom).

Az elmúlt évben augusztus hónapban 1578 gyermek, november hónapban 1484 gyermek részesült Erzsébet-utalványban, összességében 17 759 600 Ft értékben.

Hátrányos helyzet-halmozottan hátrányos helyzet

A Gyvt. alapján a kerületben megállapított hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetet meghatározó tényezőknek az alakulását az alábbi táblázat szemlélteti.

		2014. év	2015. év	2016. év
Megállapított hátrányos helyzetűek száma (fő)		86	71	137
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége miatt	75	70	136
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	7	1	0
	3. elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	4	0	1
Megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma (fő)		168	161	94
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	40	56	28
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	39	0	11
	3. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	89	105	55

4. Egyéb támogatás

A Képviselő-testület a tanévkezdési támogatás biztosításával kívánt segítséget nyújtani a kőbányai iskoláskorú gyermekek nevelő családoknak a szeptemberi tanévkezdés anyagi terheinek mérsékeléséhez. A 2016. augusztus 1. napján kőbányai lakcímmel rendelkező általánosiskolás- és középiskolás- korú tanulóknak az Önkormányzat 5000 Ft támogatást

nyújtott Erzsébet-utalvány formájában. A tanévkezdési támogatás biztosítására az Önkormányzat 32 000 000 Ft-ot biztosított, az utalványok ebben az összegben kerültek megrendelésre. Összesen 4905 fő részesült a támogatásban 24 525 000 Ft értékben.

Évek óta hagyomány a kerületünkben, hogy a képviselő-testület december hónapban megajándékozza a családokat. 2016. évben 1600 háztartás jutott 5 000 Ft értékű tartós élelmiszerekből összeállított csomaghoz.

5. Gyermekétkeztetés

A gyermekétkeztetési térítési díjkezdményt, illetve az ingyenes ellátást (normatív kedvezmények) a Gyvt. 148. §-a alapján szabályozottak szerint biztosítottuk.

A nevelési-oktatási intézményekben biztosított gyermekétkeztetés igénybevételének módjáról és a térítési díjak mértékéről szóló 26/2011. (IX. 1.) önkormányzati rendelet alapján a normatív kedvezmény mellett további 50% térítési díjkezdményre jogosult az a kérelmező, aki a középiskolás tanuló gyermekére tekintettel rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

A normatív kedvezmény mellett további 50% térítési díjkezdményre jogosult az a kérelmező, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem a legkisebb öregségi nyugdíj összegének 140%-át nem haladja meg (2015. évben 39 900 Ft), és

- a) a családjában három vagy több gyermeket nevel, vagy
- b) a családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevel.

A kedvezményben részesülők száma és az erre fordított összeg alakulása az elmúlt években

	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
Gyermekétkeztetési díj kedvezményben részesülő gyermekek száma (fő)	69	56	41	34	18
Gyermekétkeztetési díj kedvezményre fordított összeg (eFt)	1 284	1 022	1 533	866	713

A szünidei gyermekétkeztetést 2016 tavaszán, ősszel és télen szervezte és bonyolította a Bárka Család- és Gyermekjóléti Szolgálat.

Az önkormányzat Humánszolgáltatási Főosztálya tájékoztatta a hátrányos-, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családját a szünidei időszakában igénybe vehető étkezésről. Közel 150 gyermek és családja számára vált elérhetővé a szünidei étkeztetés. Tavasszal 19 gyermek, ősszel 31 gyermek, a téli szünidő ideje alatt pedig 26 gyermek vette igénybe az étkezést.

2015.szeptember 1-jétől a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdésének módosulása miatt azok a bölcsődei ellátásban és óvodai nevelésben részesülő gyermekek is ingyenesen étkezhetnek, akik családjában - szülői nyilatkozat alapján - az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg a kötelező munkabér járulékokkal csökkentett összegének 130%-át. Ezen a jogcímen december hónapban a bölcsődékben 272 gyermek, az óvodákban 858 gyermek étkezett térítésmentesen.

6. Nagycsaládos kártya

Budapest Főváros X. Kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének 1514/2010. (VII. 8.) számú határozata alapján a kerületi lakóhellyel rendelkező, három vagy több gyermeket nevelő családok részére kártya kerül kiadásra, mely a kerületben kedvezmények igénybe vételére jogosít.

	2012. év	2013. év	2014. év	2015. év	2016. év
Kiadott nagycsaládos kártyák száma (db)	28	20	24	11	16

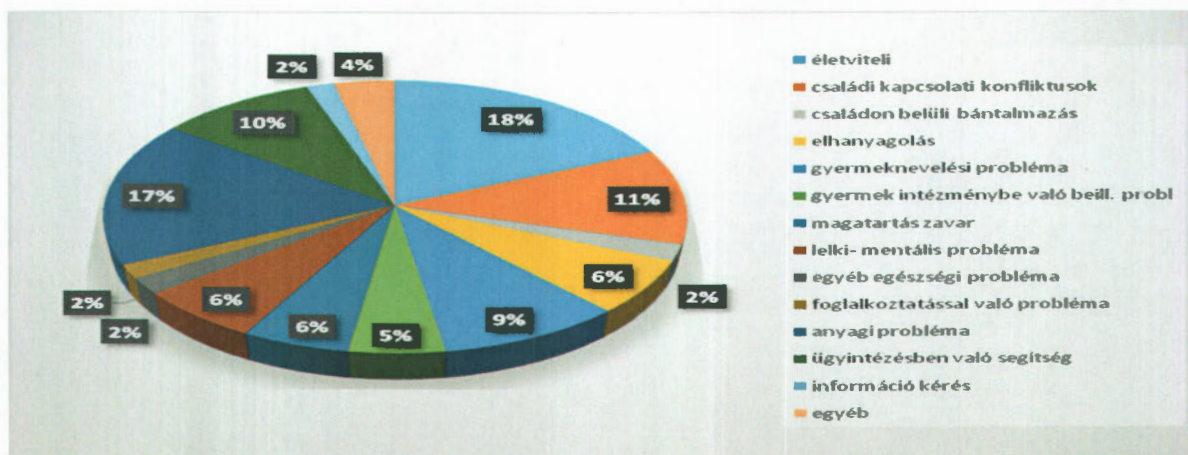
III. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

1. Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

2016. január 1-jén a gyermekvédelem intézményrendszerében jelentős átalakulás történt. A jogalkotó a gyermekjóléti alapellátást a családsegítő szolgálatokhoz rendelte. Ennek értelmében a családsegítő szolgálatok működésében, feladat ellátásában nagyfokú változás történt. A változás az intézmény megnevezésében is tükröződik, így 2016. január 1-jétől az addigi családsegítő szolgálat megnevezése család-és gyermekjóléti szolgálattá (a továbbiakban: Szolgálat) módosult. A Szolgálat a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait tájékoztatás nyújtásával, szociális segítőmunkával, valamint más személy, illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások, ellátások közvetítésével látja el. A fentiekben túl összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez.

A 2016-os évben a feladat ellátás nagyban változott. Míg 2015-ben a Családsegítő Szolgálat ügyfelei körében az elsődlegesen hozott probléma (az összes problémátípus közt több mint 50%-ban jelent meg) az anyagi nehézségek voltak, az addig 2016-ban elsődleges problémaként „csak” 17%-ban jelenik meg. Elsősorban ennek a feladat átrendeződés és a problémák fókuszálása az oka. Az ügyfél önkéntesen igénybe vett szolgáltatásain túl megjelent a családi egység problémája, ami a legtöbb esetben túlmutat az anyagi nehézségeken.

2016-os évben a Szolgálat 1614 ügyféllel kötött együttműködési nyilatkozatot. Ennek értelmében az alábbi módon alakult az együttműködési nyilatkozatot kötött ügyfelekkel a fő probléma definiálása:

A szakmai tevékenységük összesített adatait az alábbi táblázat foglalja össze.

A tevékenység fajtája	Résztevők száma (fő)	Alkalmak száma
Információ nyújtás	650	984
Segítő beszélgetés	891	4267
Tanácsadás	791	429
Ügyintézésben segítségnyújtás	443	989
Kríziskezelés	27	15
Családlátogatások	824	1970

2. Család-és Gyermekjóléti Központ

2016 januárjától a Család-és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) feladat ellátásai merőben átalakultak a jogszabályi változás következtében. Továbbra is elsődleges feladat a gyermek családban nevelkedésének biztosítása, a családból kiemelt gyermekek családba való visszakerülésének elősegítése, valamint a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermekigényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló és csoportos speciális szolgáltatások, programok biztosítása.

Az esetmenedzserek feladatai a hatósági intézkedésekre való javaslatkérdések elkészítése, és a gyámhatósági határozatok végrehajtásának a koordinálása.

2016. évben az esetmenedzserek 431 családdal, 671 gyermekkel álltak kapcsolatban. Ebből az új család szám 141, új gyermekszám 185. A családlátogatási forgalom 1108 alkalom volt.

Hatósági intézkedés	Összes javaslat	Elutasított javaslat	Előző évről áthúzódó
Védelembe vétel	126	11	15
Megelőző pártfogás	12	1	-
Ideiglenes hatályú elhelyezés	14	-	-
Nevelésbe vétel	55	1	8
Családba fogadás	7	-	-
Harmadik személynél elhelyezés	1	-	-

Gondozási hely megváltoztatása	3	-	-
Összesen:	218	13	23

A tavalyi évben a Központ 218 esetben tett javaslatot hatósági intézkedésre, a javaslatoknak csupán 5,96 %-át utasította el a gyámhatóság.

Hatósági intézkedés alapján gondozott kiskorúak száma korcsoport szerint

Kor	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás	Összesen
0-2 év	15	8	24	2	49
3-5 év	17	6	24	2	49
6-13 év	55	7	83	2	147
14-17 év	59	12	88	5	164
Összesen	146	33	219	11	409

Az előző évhez viszonyítva változatlanul emelkedett a védelembe vett gyermekek száma. Ennek oka, hogy továbbra is nagyarányú a vándorló családok száma. Ezen családok gyermekei legtöbbször már úgy kerültek a kerületbe, hogy előzőekben is védelembe voltak véve.

Tavalyi évben védelembe vett gyermekek száma: 146.

2016. január 1-én 94 gyermek volt védelembe, év végén, 2016. december 31. napján pedig 108 gyermek. Az év közben védelembe vett gyermekek száma 96 fő.

A Központ speciális szolgáltatásai:

A **kórházi szociális munka** kapcsolt munkakörként jelenik meg a Központ munkatársai számára. A kórházi szociális munka célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel és a Szolgálattal együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és

gyermekének segítése. Feladat továbbá a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a szükséges intézkedések megtétele.

A tavalyi év folyamán a kerületünkben lévő Bajcsy - Zsilinszky Kórházzal a feladat minél hatékonyabb ellátására érdekében együttműködési megállapodás került megkötésre.

A **készenléti szolgálatot** a Bárka Gyermek Átmeneti Otthona látja el. A készenléti szolgálat lehetővé teszi, hogy a Bárka ügyeletes szakembere nyitvatartási időn túl is elérhető legyen. A készenléti mobilt magánál tartja és fogadja a krízisben levők hívásait, intézi a telefon segítségével a kliensek ellátását.

A tavalyi évben 41 ügyfél részesült ebben a szolgáltatásban.

A **kapcsolattartási ügyelet** a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása. A hétfélig kapcsolattartási ügyelet egyik fontos szolgáltatása a családi, gyermek központú mediáció, melyet egyre inkább a válófélben lévő gyermekek szülei, vagy olyan gyermekes párok vesznek igénybe, akik között a konfliktus oly módon elmérgesedett, hogy külső segítség szükséges a felek közötti álláspontok közelítéséhez, a közös gyermekek lelki biztonságának érdekében.

A tavalyi évben a szolgáltatásban részesülők száma: 51 fő, kapcsolattartások száma: 252 alkalom, a kapcsolattartási ügyelet forgalma 586 fő volt.

Tavalyi évben a sikeres mediációs megállapodások száma: 4, megállapodással nem záruló mediációk száma: 11 volt.

Az utcai, lakótelepi szociális munka: Az elmúlt év végére, a gyermekvédelmi rendszer átalakulásával összefüggésben az utcai, lakótelepi szociális munka módszerei sorába fokozatosan bekerült egy új tevékenységi forma, az ifjúsági mentorálás. Ez a már nyilvánvalóan krízishelyzetbe került, súlyosan veszélyeztetett, védelembe vett, vagy átmeneti gondozásban részesülő nagykamaszok irányában jelent egy alternatív segítségnyújtási lehetőséget, melynek során a mentori tevékenységet végző tanácsadó jórészt informális eszközökkel, a fiatal által inkább elfogadott és megszokott környezetben (ifjúsági klub, közösségi ház, vagy akár szabadtéri helyszín, pl. sportpálya) igyekszik személyes kapcsolat építésével, lehetőleg egy vagy néhány közösen megfogalmazott probléma mentén segíteni. Ehhez a tevékenységhez jó keretet biztosítanak a rendszeres, a korosztály minden tagja számára hozzáférhető nyitott programok, amelyek helyszínéül sok esetben a CIKK Egyesület által fenntartott RADAR Ifjúsági Információs és Tanácsadó Iroda (a továbbiakban: RADAR) szolgált, a velük 2016-ban kötött együttműködési megállapodás alapján.

Az utcai, lakótelepi szociális munkát végző tanácsadó munkatársaink feladata volt még a nyári szünidő alatti a szabadidő hasznos eltöltését célzó programok szervezése és lebonyolítása is. Ennek keretében folytatódott a már előző évben is sikeres Játszó-Tér program, amelynek során a nyári szünidőben kéthetente, összesen 7 alkalommal kötetlen játékkal, sportos programmal jelentek meg Kőbánya egy-egy játszóterén. A játszóterén trambulinnal, slack-line szalagokkal, tollással és egyéb sportjátékokkal várták a gyermekeket és persze a szülőket is. A Játszó-Tér programsorozat önkéntes segítői voltak ismét a Gibbon slack-line közösség tagjai, akik

önkéntes részvételükkel és slack-line bemutatókkal nagyban hozzájárultak a program sikeréhez. a kollegák folyamatosan közös foglalkozásokat szerveztek a RADAR irodával a Telepi Arcok nyári programsorozat keretében.

Az utcai szociális munkások az őszi szünetben a foglalkozások, klubok rendszeres résztvevői számára (9 fő) egy három napos országjáró kirándulást szerveztek Tatára, illetve környékére. Az ebben részt vevő kamaszok közül többen első alkalommal vehettek részt ilyen kulturális és közösségi élményt adó programon.

A köznevelési intézményekkel közös prevenciós célok elősegítésére két iskolában szerveződött teljes tanítási napot lefedő Bárka projektnap, a Fekete István Általános Iskolában március 5-én, illetve a Komplex Általános Iskolában június 1-én.

Utcai, lakótelepi szociális munka, ifjúságsegítő tevékenység adatai

RADAR Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodával közösen		
	alkalom	résztevők száma
Telepi Arcok klub (nyári programsorozat)	16	42
Délutáni kamaszprogramok – tanév közben: (darts, tengő, társasjáték klub)	60	35
Pongrác Községi Ház programjaiban történő részvétel		
7 alkalommal eseti rendezvényben		
+ 1 hét napközis tábor		

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és ellátott személyek adatai

Tevékenység	Tevékenységek száma	Ellátott személyek száma
Kapcsolattartási ügyelet	586	51
Utcai szociális munka	316	-
Kórházi szociális munka	5	5
Készenléti szolgálat	41	41
Jogi tanácsadás	89	78
Pszichológiai tanácsadás	540	171
Mediáció	90	45
Családkonzultáció	260	412
Esetkonferencia	191	364
Család- és párterápia	278	55
Konfliktuskezelés	72	72
Fejlesztőpedagógiai ellátás	605	47

A jelzőrendszeri tagok között a hatékony együttműködésnek, az információ cserének az **esetmegbeszélés** ad teret és keretet. Ezen az adott gyermeket körülvevő jelzőrendszer szakemberei vesznek részt. 18 esetmegbeszélés történt a tavalyi évben, továbbá az intézmény jelzőrendszeri tanácsadója a tavalyi évben 5 alkalommal tartott jelzőrendszernek esetmegbeszélő csoportot, ahol az aktuálisan felmerülő kérdéseket átbeszélték.

Esetkonferenciák

Az esetkonferencia célja a szolgáltatást igénybe vevő gyermeket és családot érintő információk cseréje, azok rögzítése, a feladatok meghatározása, illetve elosztása a résztvevő szakemberek és egyéb meghívottak között. Tavalyi év során 191 alkalommal került sor esetkonferenciára 364 fő részvételével a veszélyeztetett gyermekek ügyében.

Általános tapasztalat, hogy a kőbányai oktatási intézmények, óvodák és bölcsődék, valamint a védőnői szolgálat szakemberei az esetkonferenciákon mindig igyekeznek részt venni. Esetleges távolmaradásukat külön kérés nélkül jelzik.

3. Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsődei ellátás

A Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat a 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátására 8 bölcsődei egységgel rendelkező Egyesített Bölcsődét tart fenn.

2016. szeptember 1-től a férőhelyek száma 590 fő lett.

A 2016-os év egy nagyon örömteli eseményt és egy szomorú búcsúzást tartogatott az intézmény számára. 2016. augusztus 31-vel befejeződött az egész nevelési éven át tartó teljes körű felújítása a Vaspálya u 8-10. szám alatt található bölcsődének. A Manóvár Bölcsőde szeptembertől egy XXI. századi, vadonatúj környezetben, megnövekedett férőhelyszámmal fogadta a kerület gyermekeit.

Sajnálatos módon a Cseperedők Bölcsőde műszaki állapota nem tette lehetővé az intézmény biztonságos üzemeltetését, ezért az épület állagára való tekintettel 2016. augusztus 31-vel bezárta kapuit.

A bölcsődék iránti magas igény miatt az újonnan megnyitó Manóvár Bölcsőde férőhelyszáma is úgy került kialakításra, hogy a 6 csoportszobából 4-be emelt létszámmal, 14 fővel lettek tervezve a férőhelyek, így a teljesen felújított bölcsőde 80 férőhellyel nyitott meg.

Férőhelyek alakulása 2016. évben

Bölcsőde neve, címe	Működő férőhelyek száma	
	2016.08.31.-ig	2016.09.01.-től
Fecskefészek Bölcsőde	96*	
	(valós 68)	

Napsugár Bölcsőde	72	
Apraja Falva Bölcsőde	96	
Gyermeksziget Bölcsőde	96*	
	(valós 84)	
Cseperedők Bölcsőde	126	0
Gyöngyike Bölcsőde	36	
Manóvár Bölcsőde	0	80
Apró Csodák Bölcsőde	78	
Szivárvány Bölcsőde	36	
összesen:	636 (valós:596)	590 (valós:550)

*Ebben a két bölcsődében sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását, nevelését végzik.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

A Fecskefészek Bölcsődében működő Korai Fejlesztő Központ három csoportszobájában részleges integrációban, öt csoportszobában pedig teljes integrációban történik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gondozása-nevelése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek egyre nagyobb számban történő jelentkezése, valamint a spontán integráció magas száma indokolta, hogy 2014. október 1-től a Gyermeksziget Bölcsődében is fogadják ezen gyermekeket. Ebben a bölcsődében kialakításra került egy fejlesztőszoba, ahol az intézményben teljes integrációban gondozott-nevelt gyermekek fejlesztése megvalósulhat.

Azon gyermekek számára, akiknek szülei nem igénylik a napközbeni kisgyermekellátást, vagy más bölcsődébe járnak, de fejlesztésre szorulnak, ambuláns ellátás keretében biztosítja a kerületi szakszolgálat a korai fejlesztést, fejlesztő felkészítést a Fecskefészek Bölcsődében működő Korai Fejlesztő Központban. A fejlesztést a szakszolgálat alkalmazásában lévő gyógypedagógusok végzik.

Az ambuláns ellátás arra a problémára ad választ, hogy egyre növekedett azon csecsemőkorú gyermekek száma, akik mozgásfejlesztést igényelnének és a szülei otthon tartózkodnak velük. Óriási jelentősége ennek az ellátásnak, mivel az ilyen problémával érkező és más sérültséggel nem rendelkező gyermekek esetében, az időben elkezdett fejlesztésnek köszönhetően a gyermekek 1-2 éven belül utolérik ép társaikat és mindenfajta hátrány nélkül folytathatják tovább életüket. Sok esetben ezen gyermekek már egészséges, jól fejlett gyermekként jelennek meg az óvodában.

2016. évben 63 fő sajátos nevelési igényű gyermeket gondozása történt bölcsődei ellátás keretein belül, és 29 fő gyermek fejlesztése ambuláns formában, közülük 8 fő a kerület másik bölcsődéjébe jár, 21 fő otthon nevelkedő gyermek.

Alapellátáson túl nyújtott szolgáltatások:

Az alapellátáson túl **különböző szolgáltatásokat** is nyújtanak bölcsődék a kerületben élő kisgyermeket nevelő családok számára. *Korai fejlesztésben* két bölcsőde vesz részt (Fecskefészek Bölcsőde, Gyermeksziget Bölcsőde), *sóbarlang* szolgáltatást minden bölcsőde biztosít az ellátottak számára, míg *játszócsoporthoz* és *időszakos gyermekfelügyelet* szolgáltatást két bölcsőde nyújt az érdeklődők részére (Apraja Falva Bölcsőde, Apró Csodák Bölcsőde).

A szolgáltatást igénybevevők száma

Játszócsoporthoz	Család	Gyerekek
Apraja Falva Bölcsőde	88	93 fő
Apró Csodák Bölcsőde	60	60 fő
Összesen:	148	153 fő

A Játszócsoporthoz szolgáltatás jelentősége abban van, hogy a szülők jobban megismerik gyermekük életkori sajátosságaiból adódó reakcióit, a szülő-gyermek kapcsolat, az örömteli együttlét alatt mélyül, a szülők szerepeikben megerősödnek, barátságok szövődnek, kialakul egy önkéntes segítőkör.

Sóbarlang, sószoba szolgáltatás

Nyolc intézményben működik sóbarlang, melyeket elsősorban a bölcsődébe felvételt nyert gyermekek látogatnak a szülők írásban adott hozzájárulása után.

A bölcsődébe járó gyermekeknek térítésmentesen ősztől-tavaszig áll rendelkezésére „Somadrin” sószoba, mely tengeri sós levegőt idéző, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket enyhítő, gyógyhatású preventív jellegű szolgáltatás.

Időszakos gyermekfelügyelet

Az időszakos gyermekfelügyelet két bölcsődében a kőbányai családok megsegítése érdekében, „Az Összefogás Kőbánya családjaiért!” TÁMOP pályázati projekt keretében indult.

A csoportszobák igényesen, izléselesen kerültek kialakításra és berendezve a gyermekek igényeihez, szükségleteihez igazodva. A pályázat keretén belül került sor az átalakításra és a tárgyi feltételek biztosítására.

Azok a családok vehetik igénybe ezt a szolgáltatást, ahol a gyermek nem jár bölcsődébe, illetve a bölcsőde és óvoda nyitvatartási idején kívül az ide járó gyermekek is részt vehettek a felügyeletben.

Családi napközi

Évek óta működik kerületünkben a Borsika Gyermekközpont Nonprofit Kft. által fenntartott két családi napközi. Az elmúlt évben két újabb családi napközivel kötött ellátási szerződést határozott időre az Önkormányzat, a felújítási munkálatok miatt bezárt bölcsőde kiesett férőhelyeinek pótlása céljából. A családi napközikkal kölcsönösen jó az együttműködés, az üzemeltetők fokozottan figyeltek arra, hogy szeretetteljes, családi légkör vegye körbe a gyermekeket és megfelelően képzett szakemberek végezzék a gyermekek ellátását.

A családi napközibe a Kőbányai Egyesített Bölcsődék vezetője irányítja azokat a gyermekeket, akik a bölcsődébe nem nyertek felvételt és nem részesülnek rendszeres gyerekvédelmi kedvezményben, valamint a szülő vállalja ezt az ellátási formát.

2016-ban 26 gyermek gondozását biztosította ezen ellátási forma keretében az Önkormányzat.

Alternatív napközbeni ellátás

2016-ban a kőbányai általános iskolás gyerekek nyári napközis ellátását az Önkormányzat a Kőbányai Kulturális Központon keresztül a Janikovszky Éva Általános Iskola Kápolna utcai intézményében látta el.

2015-ben 9 turnusban hetente átlagosan 125 gyermek vett részt a napközis táborban. 2016-ban a napközis tábor nyújtotta szolgáltatást az előző évhez közel hasonló számban vették igénybe, 29 olyan tanuló volt, aki 40 napnál többet töltött a táborban.

4. Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekek Átmeneti Otthona feladata azoknak a családban élő gyerekeknek az ellátása, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az Otthon teljes körű testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosít, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást.

A férőhelyek száma 14 fő, ebből két fő XIV. kerületi gyermek elhelyezésére kötött ellátási szerződést a két Önkormányzat.

Az ellátási szerződés alapján két férőhely, 732 gondozási nap állt rendelkezésre a zuglói gyermekek ellátása érdekében. Ellátási nap összesen 754 volt, 22 nappal túllépve a szerződésben foglaltakat. Ennek az volt az oka, hogy az év végéig ellátott két gyermeket – akik gondozása átnyúlt a következő évre is – nem volt hová kigondozni december közepén, hiába telt le a szerződésben megszabott keret.

A Gyermekek Átmeneti Otthona működésének adatai

Év	Ellátási napok száma	Ellátottak száma	Kihasználtság (%)
2001.	2 923	55	55
2002.	3 210	36	73
2003.	2 885	48	66
2004.	3 903	52	89
2005.	4 105	45	93,7
2006.	3 117	42	71
2007.	4 057	41	93
2008.	3 051	49	70
2009.	3 351	39	76,5
2010.	4 104	42	93,6
2011.	3 583	46	81,8
2012.	3 544	54	80
2013.	4 084	40	93,6
2014.	3 696	45+4	85

2015.	3608	51+3	71
2016.	4091	53+6	80

Az Otthonban átmeneti gondozásban az elmúlt évben 53 gyermek részesült ellátásban.

Kőbánya ellátási területéről 43 gyermek – 6 anya

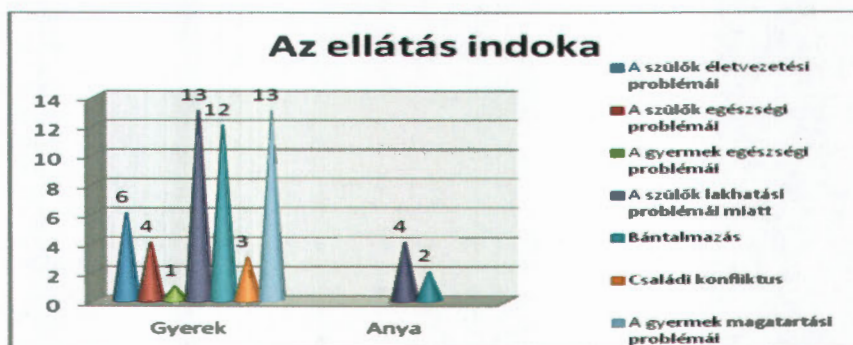
Zugló ellátási területéről 10 gyermek

Az év során, akárcsak a korábbi években, az ellátás kezdeményezői leggyakrabban a Központ esetmedzserei voltak. A Gyámhatóság általi kezdeményezés gyakran a védelembe vétel során történő kötelezést jelentette.

A védelembe vettek száma magas 53 gyermekből 22 volt védelembe véve, az ellátottaknak majdnem a fele.

A 2007-es évtől kezdődően az ellátás indokaként leggyakrabban a gyermek magatartási problémái álltak. 2016-ban egyenlő mértékben szerepelt a magatartási probléma és a lakhatási probléma a gyermekek között (13). Összességében viszont a lakhatási problémák kerültek az élre, mivel anyák is igényelték az ellátást ezen okból kifolyólag. Gyakori, hogy az ellátás során újabb és újabb problémák merülnek fel. Az indokokról gyakran kiderül, hogy a valóság egy szeletét tartalmazzák, és több ok is meghúzódik a háttérben, nehezítve a megoldást.

	Gyermek	Anya
A szülők életvezetési problémái	6	
A szülők egészségi problémái	4	
A gyermek egészségi problémái	1	
A szülők szenvedélybetegsége miatt		
A gyermek szenvedélybetegsége miatt		
A szülők lakhatási problémái miatt -a) kríziselhelyezés -b) hajléktalanná válás -c) elégtelen lakhatási körülmények	13	4
Bántalmazás	12	2
A szülő vagy gondviselő indokolt távolléte		
Családi konfliktus	3	
A gyermek magatartási problémái	13	
Összesen:	53	6

Az átmeneti gondozást kiegészítő programok

A Gyermek Átmeneti Otthonának munkatársai az év során igyekeztek az ellátottak számára érdekes, fejlődésüket szolgáló, a szabadidő kulturált eltöltését célzó programokat szervezni:

- Gyermektábor a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ által fenntartott táborban,
- családos tábor Balatonlellén,
- Erzsébet-tábor Zánkán,
- a Pongrác Községi Házban kézműves foglalkozásokra, kamaszcsoportra, és internetes foglalkozásokra jártak az ellátottak.

A gondozottak nagytöbbsége a törvényes képviselővel távozott. Két esetben került sor szakellátásra.

Év végén az otthonban 9 gyermek ellátása történt. Az otthonból kikerültek száma: 50 fő.

A családok egy részéről elmondható, hogy nehéz körülmények között élnek. Alacsony az iskolai végzettségük, nehezen találnak tartós, bejelentett munkát. Rossz az egészségi állapotuk, és bizonytalanok, kiszámíthatatlanok, szűkösek a lakáskörülményeik. Jövedelmük alacsony; gyakori, hogy a mindennapi megélhetésük van veszélyeztetve. Egyre gyakoribb jelenség, hogy az egyik szülő külföldön dolgozik és a távolság kihat a gyermekeivel való kapcsolatára. Szervedélybetegek, pszichésen betegek, hajléktalan szülők, akik maguk is gyakran traumatizáltak, többségükben alulszocializáltak.

A személyi térítési díjak befizetése nehézkes, gyakran többszöri felszólításra volt szükség. A tárgyévben – késve ugyan, de – a befizetések többnyire megtörténtek.

IV. A felügyeleti szervek szakmai ellenőrzéseinek tapasztalatai

A gyámhatósági, illetve a gyermekvédelmi területen 2016. évben nem történt felügyeleti szerv által végzett szakmai ellenőrzés. Legutóbb 2013-ban a Budapest Főváros Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala végzett helyszíni ellenőrzést a Bárka Kőbányai Szociális és Gyermekjóléti Központban (gyermekjóléti ellátás) és a Gyermek Átmeneti Otthonában.

V. Rendőrségi adatok, bűnmegelőzés:

A rendőrség tájékoztatása alapján az elkövetői oldalon jellemző a bolti lopás, mind a fiúk, mind a lányok körében, a lányoknál körében szinte az egyetlen elkövetői magatartás formaként jelenik meg ez a bűncselekményfajta.

Ezekre figyelemmel a kerületi fiatalok számára szervezett bűnmegelőzési foglalkozásokon, kiemelt helyet kapott az ilyen irányú bűncselekmények megelőzési lehetőségeiről tartott felvilágosítás és részletesen foglalkozott a rendőrség az ilyen jellegű bűncselekmények büntetőjogi következményeivel.

Sértettként az érintett korosztály a szórakozó helyeken elkövetett bűncselekmények áldozataként jelenik meg. Így a fiatalok körében végzett bűnmegelőzési munka során kiemelt figyelmet kap a szórakozás - bulizás biztonságát erősítő felvilágosító tevékenység.

Az iskolák részéről több jelzés, megkeresés érkezett a különféle internetes problémák, visszaélések, zaklatások miatti sérelmek kezeléséhez kért segítség által.

Így az elmúlt év folyamán öt általános iskola teljes felső tagozatos osztály állományában került sor internetbiztonság témakörben bűnmegelőzési foglalkozás megtartására. (Kada Mihály Általános Iskola, Szervátiusz Jenő Általános Iskola, Szent László Általános Iskola, Keresztúri Dezső Általános Iskola és Harmat Általános Iskola, összesen 860 főt érintve) Az ismeretátadást a LÁJKVADÁSZ nevű internetbiztonság témakörű társasjáték használata segítette.

A Bárka szervezésében megtartott tematikus napon az év során két alkalommal volt jelen a rendőrség saját bűnmegelőzési programmal, tudatmódosító szerek hatásai, következményei témában. Mindkét alkalommal külön foglalkozást szervezett az érintett fiataloknak, valamint családtagjaiknak és a szülőknek.

Ifjúsági Bűnmegelőzési tanácsadás

A kerület két középiskolája vesz részt a programban, immár a harmadik tanévben.

Az iskolákkal a kapcsolat jó, a program bonyolítása gördülékeny, a rendszeres, tervezett tematikus tanórákon kívül többféle szalon kapcsolódik az iskola a bűnmegelőzési tanácsadóhoz. Többször keresik szakmai kérdésekkel, felmerülő iskolai problémák megoldásához kérik a segítségét. A program révén az ifjúsági bűnmegelőzési tanácsadó oktató a tanév során a közel 800 fő diákkal több alkalommal is találkozik, és különféle biztonsnövelő, bűnmegelőzési tematikákat dolgoznak fel változatos módszerekkel.

D.A.D.A. program

A rendőrségnél az iskolai oktatást egy fő képesítéssel rendelkező oktató tiszt látja el.

Az oktatásban 3 általános iskola vett részt alsó tagozaton 2 osztályban folyt oktatás. Felső tagozaton összesen 28 osztályban, mindösszesen 560 fő tanuló (alsótagozatos 44 fő, felsőtagozatos 522 fő) részvételével zajlott oktatás.

Az elmúlt tanévben plusz egy fő DADA oktató kezdhette meg az iskolai oktatást, aki jelenleg egy iskolában végzi ezt a tevékenységet.

Kábítószer- megelőzés

Az önkormányzat a kerületet érintő drogprobléma visszaszorítására irányuló feladatát a Bárka keretein belül működő Kábítószerügyi Egyeztető Fórumon (a továbbiakban: KEF) keresztül látja el. A kerületi bűnmegelőzési munka sarkalatos pontja a helyi KEF való aktív feladatvállalás. A rendőrség képviselőjét a bűnmegelőzési tanácsadó látja el, aki a kínálatcsökkentő munkacsoport vezetője a KEF-ben. Az elmúlt év során többféle sikeres tevékenység került lebonyolításra a KEF színeiben, így nagy közönséget vonzó rendezvényeken (Szent László Napok, Kőbányai Rendvédelmi Nap, Kőbányai Gyermeknap) volt jelen a bűnmegelőzési tanácsadó, ahol drogprevenációs tájékoztatókkal, prospektusokkal a szülőknek, gyermekeknek és játékos felvilágosító foglalkozásokkal várta a résztvevőket.

Az év során négy iskolában zajlott drogprevenációs felvilágosító program sorozat.

A KEF a 2016-os feladatait a KAB-KEF-16-A az Emberi Erőforrás Minisztérium által finanszírozott nemzeti pályázatból és részben önerőből valósította meg. 2016-ban létrejött a Radar Ifjúsági Iroda és a Közösségi Tér, valamint a Pongrác Közösségi Ház közreműködésében a Tea Pontok. Az internet biztonságos használatával, drog prevencióval kapcsolatos ismereteket adtak át a résztvevő tinédzsereknek. 10 alkalommal összesen 65 gyermek bevonásával működtek a Tea Pontok

2016 augusztusában sikerült eljutni a kerület összes általános iskolájába, amikor is 700 pedagógus számára sikerült drog prevenció ismeretterjesztő előadást tartani. Az előadások fő témája a drog fogyasztás jeleinek felismeréséről, illetve a jelzőrendszer megismeréséről szolt.

VI. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében nyújtott alapellátási formák:

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete 2015. novemberében ellátási szerződést kötött a „RÉS” Szociális és Kulturális családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására. A határozott időre kötött szerződés 2019. december 31-én jár le. A szerződés keretein belül az Alapítvány vállalta, hogy a fenntartásában működő családok átmeneti otthonában biztosítja a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező nyolc, átlagosan négytagú otthontalanná vált család ellátását.

Az Otthon az otthont nyújtó ellátáson kívül a családok együttműködésén alapuló szociális segítségnyújtással, egyéni és családi eszmunkával támogatja a lakói életét. A szakmai teamjük tagjai az intézmény szakalkalmazottai (intézményvezető, családgondozók, szakdolgozók), illetve jogász, pszichológus és fejlesztőpedagógus. A szakemberek célja, hogy a bekerülő családok erőforrásait olyan mértékben megerősítsék, hogy ki tudjanak kerülni az intézményes lakhatási formák keretei közül, és képessé váljanak önálló lakhatási lehetőségek megteremtésére és megtartására.

A szakmai beszámoló szerint 2016. évben összesen 121 új felvételi kérelem érkezett az Alapítványhoz (2015. évben 152 db, 2014. évben 147 db, 2013. évben 124 db, 2012. évben

102 db). Eszerint továbbra is nagy igény jelentkezik az átmeneti gondozást nyújtó intézmény szolgáltatása iránt.

A Budapest X. kerület ellátási területéről az elmúlt évben 28 esetben érkezett megkeresés szülőtől, társintézményektől és egyéb szervezetektől. Az Alapítvány összesen 8 kőbányai lakcímmel rendelkező család (összesen 29 fő) elhelyezését biztosította, a 2016. évben igénybe vett ellátási napok száma 8776 nap volt.

A 2016. évben a kőbányai ellátottak közül négy család költözött tovább társintézménybe (másik családok átmeneti otthona, anyaothton), két család rokonokhoz távozott az intézményből.

Az esetek többségében a Központ kezdeményezte a családok elhelyezését bántalmazás, családi konfliktus, kilakoltatás, lakásárverezés, albérlet elvesztése miatt. Az ellátottakra jellemző, hogy elsősorban hátrányos helyzetű, a társadalom periferiáján élő, többgyermekes, munkanélküliséggel küszködő, alacsony iskolai végzettségű családok

Az Önkormányzat 2016. január 1-jétől öt év határozott idejű szerződést kötött az Anyaoltalmazó Alapítvánnyal a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen a kerületben tartózkodó két lakhatási krízishelyzetbe került család számára elhelyezés biztosítására. Az elmúlt évben a X. kerületi lakosok közül 6 anya 1007 gondozási napot, 3 apa 450 gondozási napot és 10 gyermek 1739 gondozási napot töltött az intézményben. Jelenleg 3 kőbányai család tartózkodik az otthonban. Az intézményben nagy hangsúlyt fektetnek a marginalizált helyzetű, megélhetési gondokkal küzdő családok szociális, foglalkoztatási problémáinak orvoslására és életminőségük javítására.

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete 2010. júliusában határozatlan idejű ellátási szerződést kötött a Sokproblémás Családokért Alapítvánnyal (1102 Budapest, Liget u. 10., a továbbiakban: Alapítvány). Az Alapítvány addiktológiai ellátást biztosít a Kőbánya területén élő szenvedélybetegek és hozzátartozóik részére. Az Alapítvány tevékenységének biztosítására havonta 80 000 Ft (évi 960 000 Ft) működési támogatást biztosít az Önkormányzat.

Az önkormányzatnak, illetve az intézményeknek a következő civil szervezetekkel van együttműködési megállapodása:

- Alapítvány a Kőbányai Családokért – családi programok, táborok támogatására
- Remény Magyarországért Alapítvány – rendezvények lebonyolításában önkéntes tevékenység; családoknál, Átmeneti Otthonban tisztasági festés
- Baptista Szeretetszolgálat Utcafront Csoport – adományosztás, közös utcai szociális munka drogfogyasztó gyerekek esetében
- Baptista Szeretetszolgálattal – nappali melegedő szolgáltatás biztosítására

A kőbányai intézmények szociális és gyermekvédelmi tevékenységet folytató civil szervezetekkel, alapítványokkal rendszeresen együttműködtek.

A prevenció elképzeléseket illetően további cél a kerületi sport, és szabadidős tevékenység választékának bővítése, a pszichológusi, gyermek pszichiátriai szakemberek bevonása a

gyermekvédelembe. Ez nem kizárólag az önkormányzati feladatként jelenik meg, hanem minden civil kezdeményezést, alapítványt be kell vonni a komplex megvalósítás érdekében.

VII. Jövőre vonatkozó célok, elképzelések:

A szakmai munka összefoglalásaként az éves Gyermekvédelmi Tanácskozásra 2017. február 28. napján került sor. Az elmúlt év értékelése után a jelzőrendszer tagjai megfogalmazták a problémákat és a jövőre vonatkozó javaslataikat is.

Általánosságban elmondható, hogy a jelzőrendszer tagjai között jó az együttműködés.

Család-és Gyermekjóléti Szolgálat

A 2016-os évben a jelzőrendszer működésében több nehézséget is tapasztalt a Szolgálat. A jelzőrendszer tagjai közül a bölcsődékben és az óvodákban okoz nagy nehézségeket **a jelzés megtételének dilemmája**. A pedagógusok, bölcsődei nevelők még mindig küzdenek az „utolsó esély” nehézségeivel, a kompetencia határok betartásával.

Az iskolák 2016-ban a jogszabályi kötelezettségüket több esetben elmulasztva, későn, illetve egyáltalán nem jelezték az igazolatlan hiányzásokat.

A jelzések tekintetében folyamatos **problémát jelent a zárt jelzések kérdése**. A 2016-os évben minden alkalmat megragadva folyamatosan tájékoztatta Szolgálat a jelzőrendszeri tagokat a zárt adatkezelés szabályairól.

Az esetkonferenciákon a jelzőrendszer tagjai magas arányban aktívan részt vesznek. Jellemzően a más kerületből meghívott szakemberek, illetve a kerületben működő házi gyermekorvosok nem vesznek részt az esetkonferenciákon,. Az elmúlt év tapasztalatai szerint a házi gyermekorvosok írásban szinte minden esetben elérhetőek, kérésre a gyermekvédelmi adatlap rendszer ide vonatkozó részét hiánytalanul kitöltik. A telefonos, de még inkább a személyes kapcsolattartás, szakmai konzultáció nehézkes, esetenként megvalósíthatatlan. 2017-ben az Éves Intézkedési Terv kiemelt feladatai közé tartozik **a házi gyermekorvosok érzékenyítése a gyermekvédelmi problémák felé**.

Család-és Gyermekjóléti Központ

A 2016-os év a jelzőrendszeri tagok tájékoztatásáról és szakmai elvárások részletes kommunikálásáról szólt a Központban. E tevékenységet értékelve kimondható, hogy a kerületben jelen pillanatban nincs olyan intézmény, ahol nem tudnak a változásokról és minden intézmény rendelkezik a megfelelő erre vonatkozó szakmai anyaggal (jelzőrendszeri tanácsadó ismertető anyaga).

A Központ teljesítette törvényi feladatát és a jelzőrendszert informálta a változásokról, valamint a jelzések megtételének törvényi kötelezettségéről.

Nehézséget jelent **a kapcsolat ügyeletes kolléga státuszának a betöltése**, mert minden szombaton zajlik a Központban a kapcsolattartás. Nehéz olyan kollégát találni, aki vállalja, hogy minden szombaton munkába áll és ellátja ezt a feladatot.

A jövőre nézve kiemelt feladatának tekinti a Központ **a jelzőrendszer érzékenyítését**, hogy a veszélyeztetett gyermekek és családjuk időben hozzájuthassanak a gyermekjóléti szolgáltatásokhoz. Ezt a feladatot a Szolgálattal szoros együttműködésben szükséges teljesíteni.

Fontos feladat továbbá a 2018. évben bevezetendő **iskolai-óvodai szociális munkára való szakmai felkészülés**. A Kőbányai Egyesített Bölcsődék számára az „Összefogás Kőbánya családjaiért” című TÁMOP projekt keretében szociális segítő munkával segíti a Szolgálat családsegítői a bölcsődei szakembereket. A szakmai segítségnyújtás nevelési értekezletek, szülői értekezleten való személyesen jelenlétben fog megvalósulni, szülők fogadása a bölcsődében. A Szolgálat vállalta, hogy a bölcsődei gondozóval és a törvényes képviselővel együtt beszéljük át a gyermekkel és családjával kapcsolatos problémákat.

Az elmúlt év szakmai feladatai között szerepelt a jogszabályi változásokra való felkészülés. A változást hozó jogszabályok az év végén jelentek meg. Az idei év feladata a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok integrálásával a feladatok átszervezése, az ismeretek mélyítése. Az új struktúra mentén új feladatmegosztás kialakítása szükséges és ezzel egyidőben a munkatársak szakmai felkészítését is meg kell oldani tanfolyamok és megbeszélések szervezésével.

Gyermekek napközbeni ellátása - bölcsődei ellátás:

Hosszú idő óta a múlt évben fordult elő újra, hogy nem nyertek felvételt az intézménybe azok a gyermekek, akik édesanyja a kisebb testvérrel otthon tartózkodik. Előfordult az is, hogy a már bölcsődébe járó gyermek ellátását kellett megszüntetni annak érdekében, hogy a dolgozó szülők gyermekei számára biztosítva legyen a bölcsődei gondozást nevelés. A férőhelyhiány miatt meg kell vizsgálni a bölcsődei intézményhálózat bővítésének lehetőségeit.

Az előző években megindult, 2016-ra eddig nem látott mértékűvé vált a technikai személyzet elvándorlása. A bölcsődei ellátás minőségéhez nagyban hozzájárul a technikai személyzet állandósága és kvalitása.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma kijelölte a Magyar Bölcsődék Egyesületét a módszertani feladatok ellátására. Az Egyesület a megfelelő minőségű és hatékonyságú feladatellátás érdekében felkérte a Kőbányai Egyesített Bölcsődéket, hogy módszertani bázisintézményként segítse a munkáját. Az idei év egyik fontos feladata lesz a módszertani feladatok ellátása.

Gyermekek napközbeni ellátása – családi napközi ellátás:

A Nagy Kertje Családi Napköziben és a Kiscimborák Családi Napköziben 14 gyermek részére biztosítanak napközbeni ellátást. Továbbra is indokolt a családi napközikkal történő szerződések meghosszabbítása és további férőhelybővítésre vonatkozó elképzelések továbbgondolása, amíg a bölcsődei elhelyezésre esetenként várni kell és várólista van.

Bűnmegelőzés:

A jövőre vonatkozóan fontos cél, hogy a kiskorúak, fiatalkorúak kriminalizálódása ellen minden érintett lehetőségei szerint minél többet tegyen.

A korosztály körében napirenden kerülnek napvilágra, fogalmazódnak meg olyan kérdések, problémák, amikre szakszerű válaszokat kell tudni adni az őket körülvevő, velük felelősen foglalkozó felnőtteknek. Ilyenek az internetezés, számítógépezés, a társasági oldalakon való jelenlét kapcsán felmerülő kérdések, veszélyek, az ott egyre inkább megjelenő fenyegetésekkel való viszonyulás.

A különféle tudatmódosító szerek gyors terjedése, a designer drogok iránti nagy kíváncsiság megjelenése a köreikben, a könnyű hozzáfutási lehetőségek újabb problémákat vetnek fel, amikre gyors reagálás szükséges.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- Az Önkormányzat 2017. július 1-jétől új formában, babakelengye-támogatással támogatja majd a gyermekek születését. A babakelengye-támogatás egyrészt magasabb értékű támogatást biztosít az újszülöttet nevelő családok számára, mint a születési támogatás, másrészt azonnali természetbeni segítséget jelent.
- További célunk az iskolákkal való együttműködés erősítése elsősorban az erdei iskola költségeihez nyújtott települési támogatás ügyintézésében, annak érdekében, hogy minél több rászoruló család kaphasson természetbeni támogatást az erdei iskola, tábor költségeihez.
- A tanévkezdési támogatás középiskolás korúak részére történő kiterjesztése megvalósult. Tavaly augusztusban az általános iskoláskorú gyermekek szülői az iskolákban, a középiskoláskorú gyermekek szülei az Ügyfélszolgálaton vehették át az 5000 Ft értékű Erzsébet-utalványt. A tanévkezdési támogatás minél gördülékenyebb módon történő biztosítása az ideai feladataink között is szerepel.
- A nyári gyermekétkeztetés lehetőségét az Önkormányzat az idei évben is valamennyi rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek részére biztosítani szeretné.